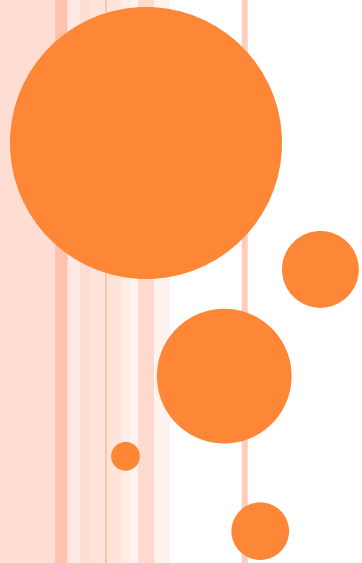

RAZLIKE U RAZVIJENOSTI ZEMALJA SVETA

- Najuočljivija karakteristika modernog društva jeste podela na **siromašne i bogate**.
- Do XX veka ova podela je bila ostvarena kroz vladavinu malog broja bogatih i industrijalizovanih zemalja i velikog broja zemalja koje su se našle u statusu kolonija i sirovinskih baza.
- Sredinom XX veka dolazi do dekolonijalizacije u svetu.
- Pojava posebne naučne discipline – **geografije razvoja**
 - Smanjenjem transportnih troškova i razvojem telekomunikacionih tehnologija smanjile su se razlike među zemljama.
- Promene na globalnom nivou – period **globalizacije**

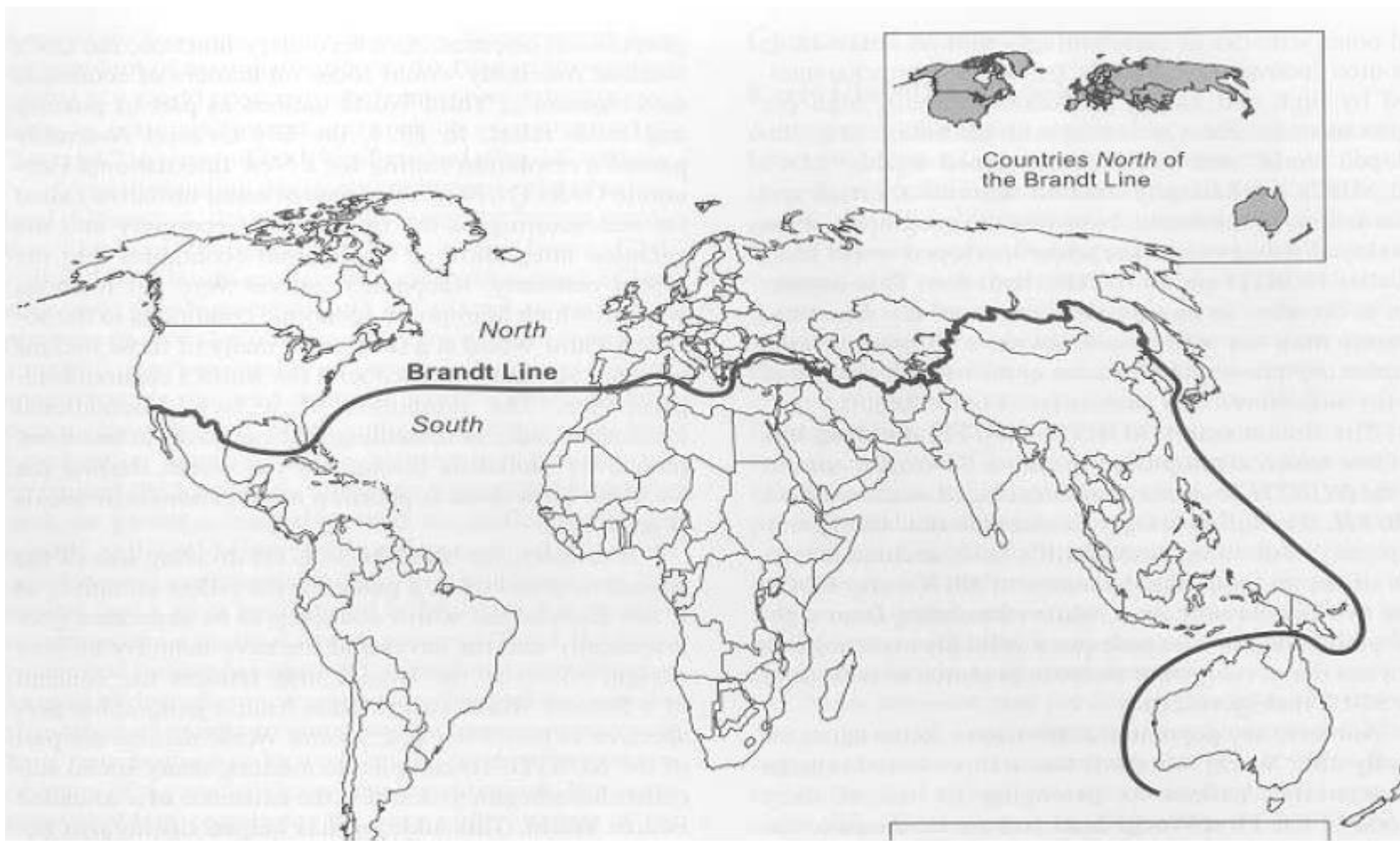

- Svetska ekonomija je veoma dinamična i nejednako razvijena u prostoru i vremenu;
- U okviru svetskih regiona uočavaju se velike razlike, odnosno niske i visoke stope ekonomskog rasta;
- Posle II sv.rata Svet u celini beleži kontinuirani razvoj ekonomije;
- Proces razvoja u svetu u velikoj meri zavisi od:
 - velikih razlika u distribuciji bogatstva (razlike između država, gradskih i seoskih sredina, siromašnih i bogatih slojeva stanovništva, etničkih grupa...)
 - ekoloških ograničenja

U pogledu razvijenosti razlikujemo:

* **Bogati sever i siromašni jug** (tzv. Brentova linija)

- **Zemlje prvog sveta** - ekonomski razvijene (Evropa, S.Amerika, Australija, N.Zeland i Japan)
- **Zemlje drugog sveta** – bivše komunističke i socijalističke zemlje, zemlje u razvoju (Sovjetski Savez i zemlje istočne Evrope)
- **Zemlje trećeg sveta** – slabo ekonomski razvijene ili potpuno nerazvijene (Latinska Amerika, Azija, Afrika, manji broj zemalja I i II Evrope)

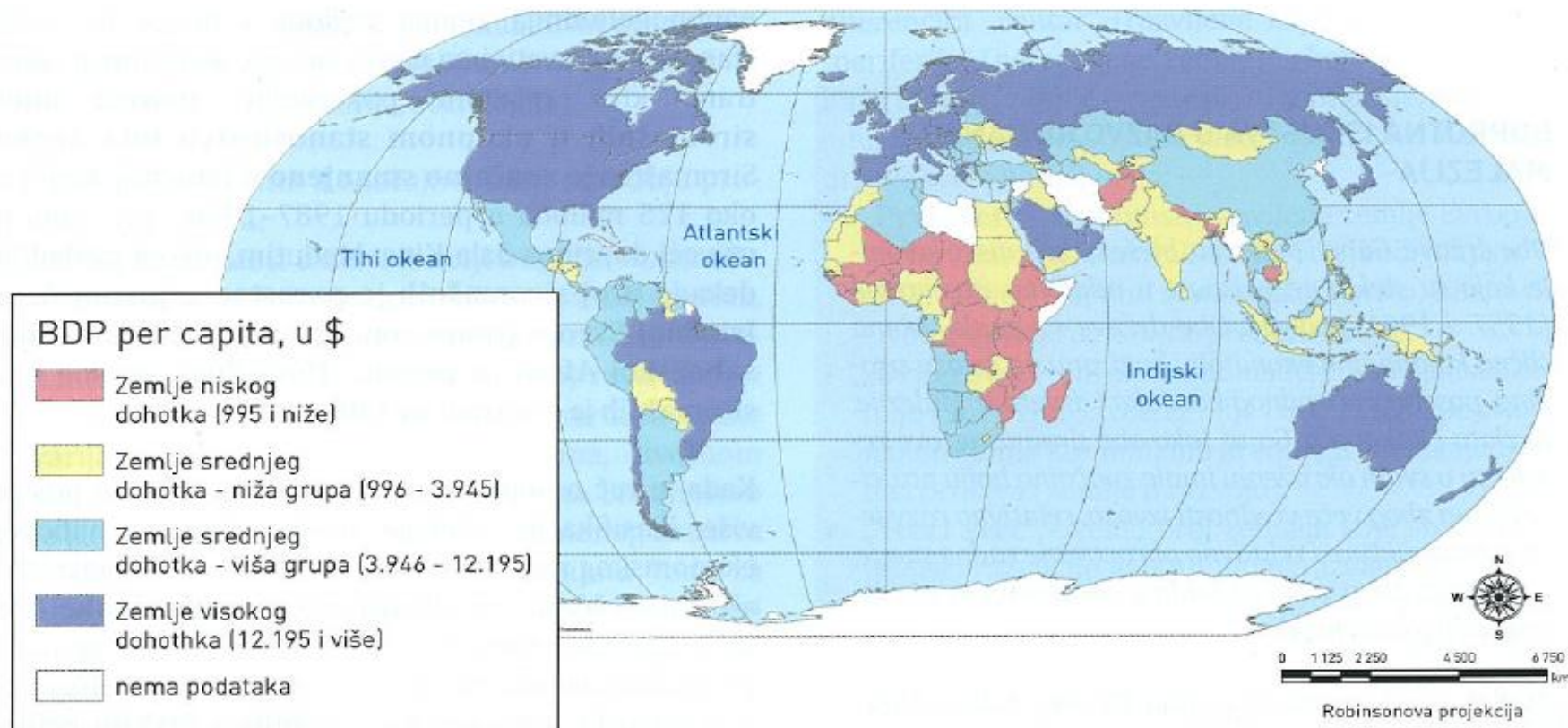
Suprotna iskustva u razvoju Malezije i Gane

*Najveće siromaštvo je u Južnoj Aziji a najveći udeo siromašnih u ukupnoj populaciji ima Afrika

Klasifikacija zemalja prema stepenu ekonomskog razvoja

-klasifikacija Svetske banke (zemlje sa niskim, srednjim i visokim prihodom)

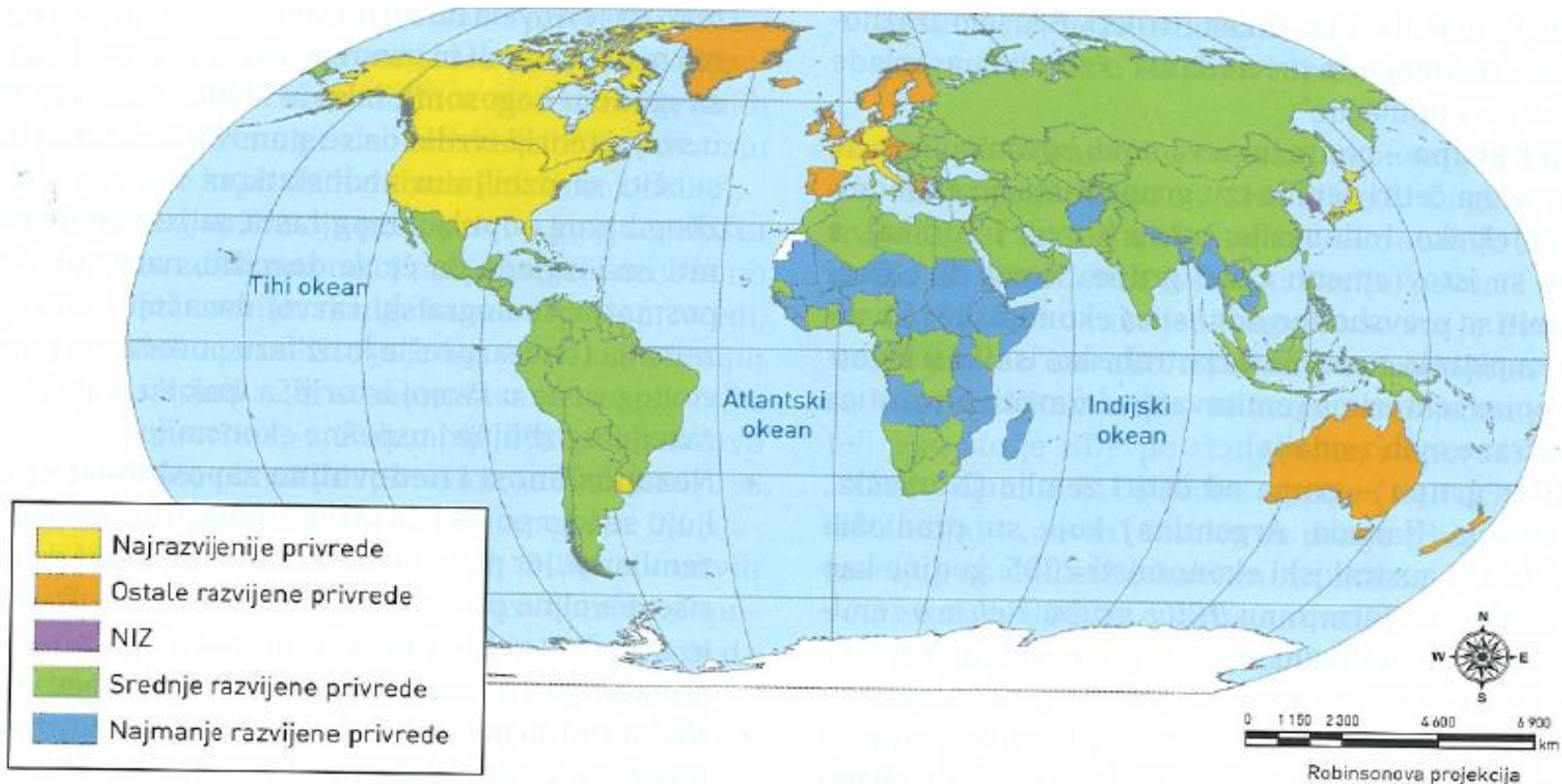

- klasifikacija prema razvijenosti

visoko razvijene - najrazvijenije privrede sveta (Nemačka, V.Britanija, SAD, Kanada...) + novoindustrijalizovane zemlje (J.Koreja, Tajvan, Hongkong, Simngapur)

srednje razvijene – nemaju u potpunosti razvijenu privredu

najmanje razvijene – imaju najniži životni standard i konstantno su suočeni sa problemima gladi i siromaštva.

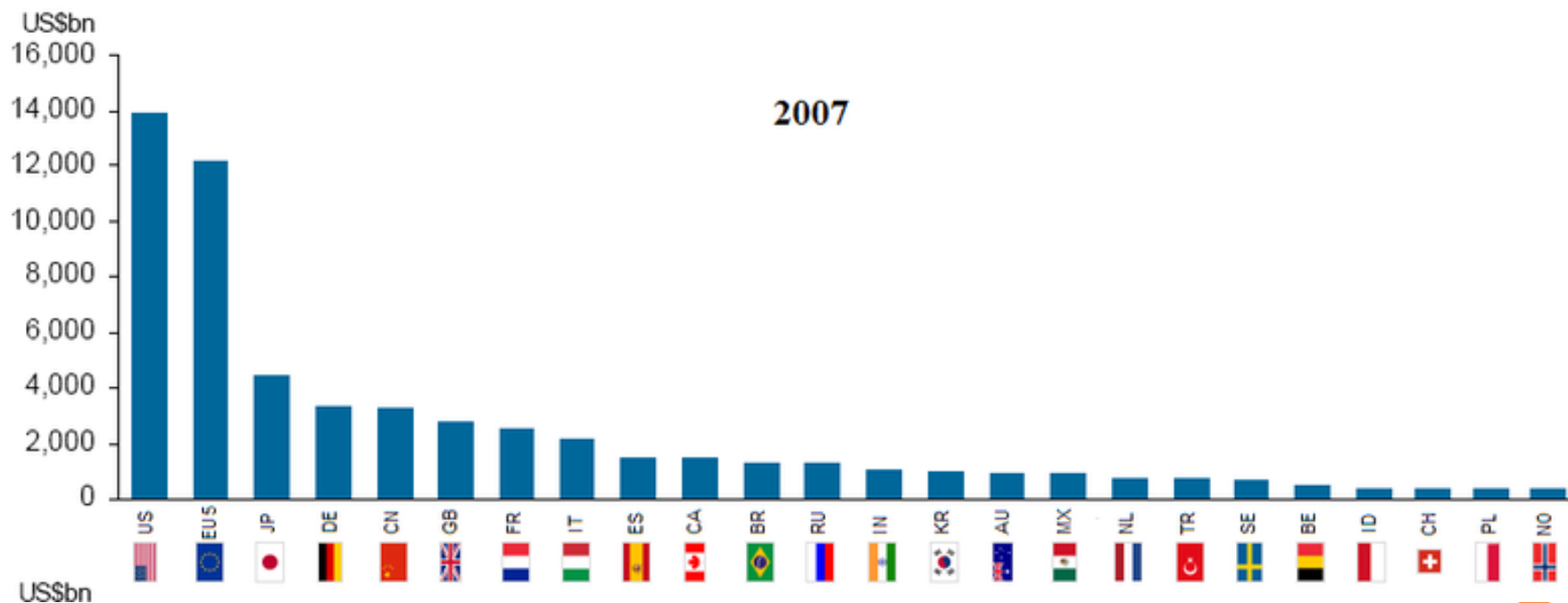
○ Razvijenost neke zemlje može se prikazati na osnovu:

- Bruto domaćeg proizvoda
- Bruto nacionalnog dohotka
- Indeksa društvenog razvoja
- Stepena nepismenosti
- Stepena nezaposlenosti
- Prosečnog trajanje života
- Stope infantilnog mortaliteta
- Potrošnje hrane

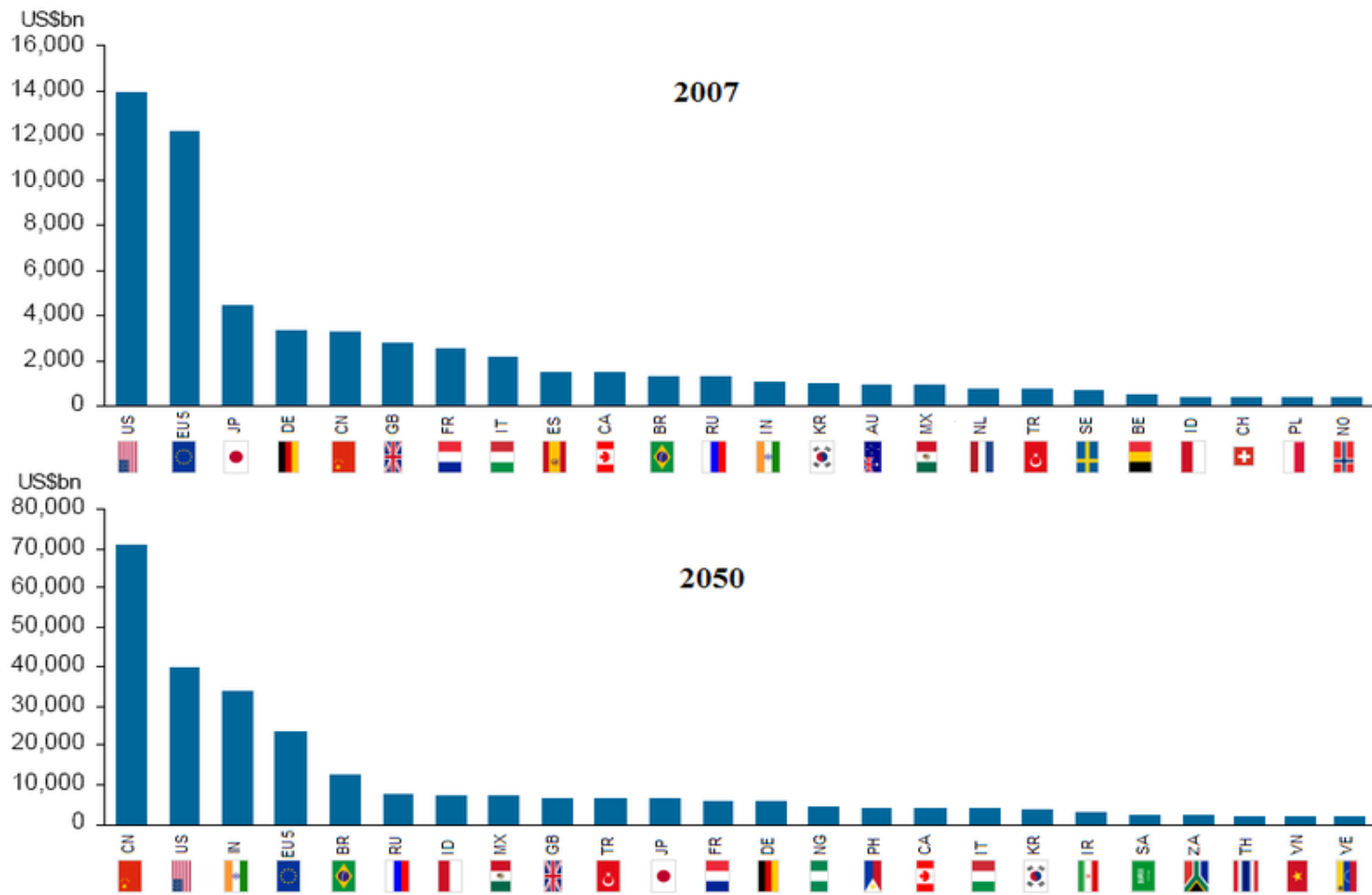
BDP (BRUTO DOMAĆI PROIZVOD)

- ukupna vrijednost svih proizvedenih dobara i pruženih usluga neke države u jednoj godini
- izražava se u američkim dolarima (USD, \$)

BDP najrazvijenijih država sveta (u milijardama) 2007.

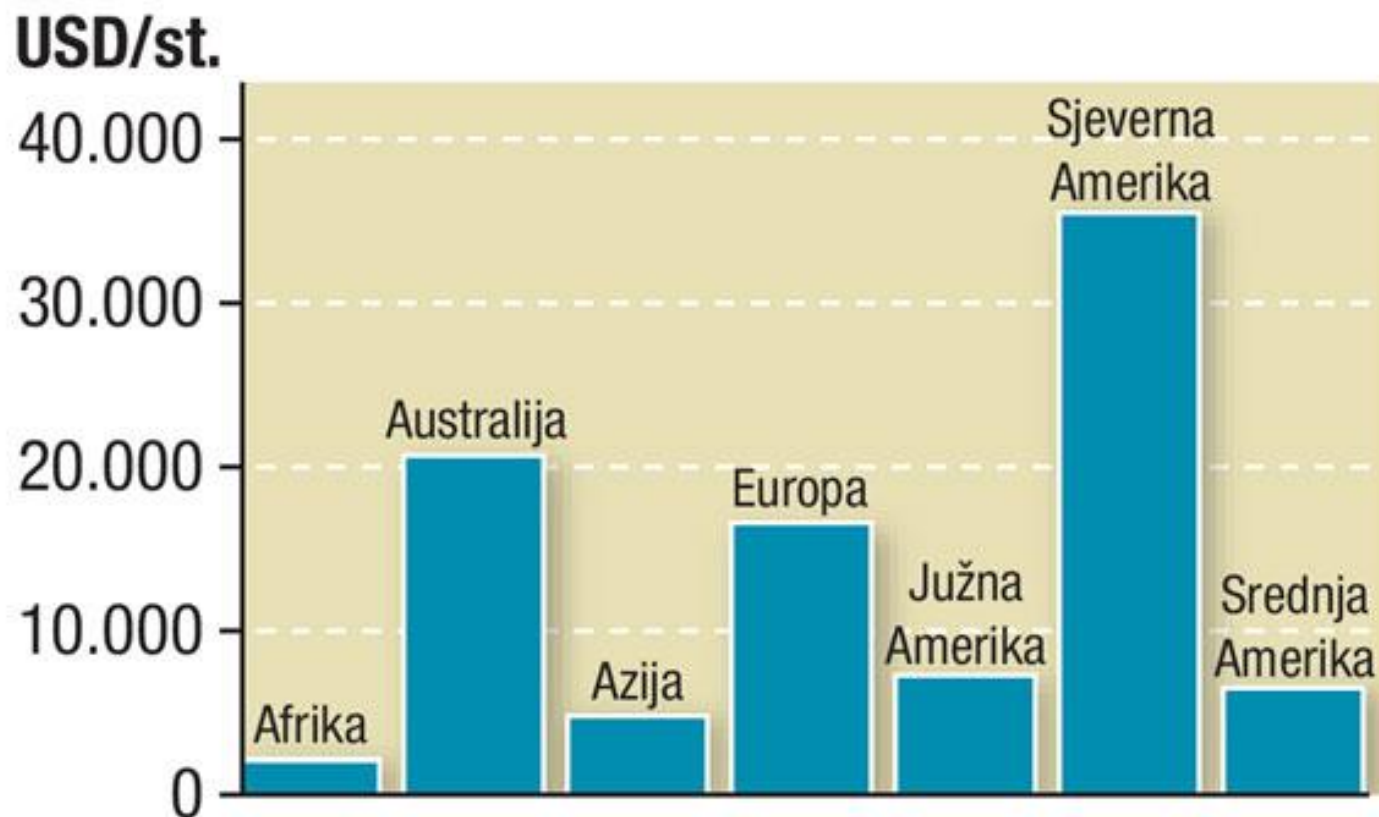
BDP (bruto domaći proizvod)

BDP najrazvijenijih država sveta (u milijardama) 2007. i 2050.

BDP/st (bruto domaći proizvod po stanovniku)

BDP po stanovniku (BDP/st, *per capita* = *po glavi stanovnika*)

BDP/st po kontinentima 2003.

BDP/st (bruto domaći proizvod po stanovniku)

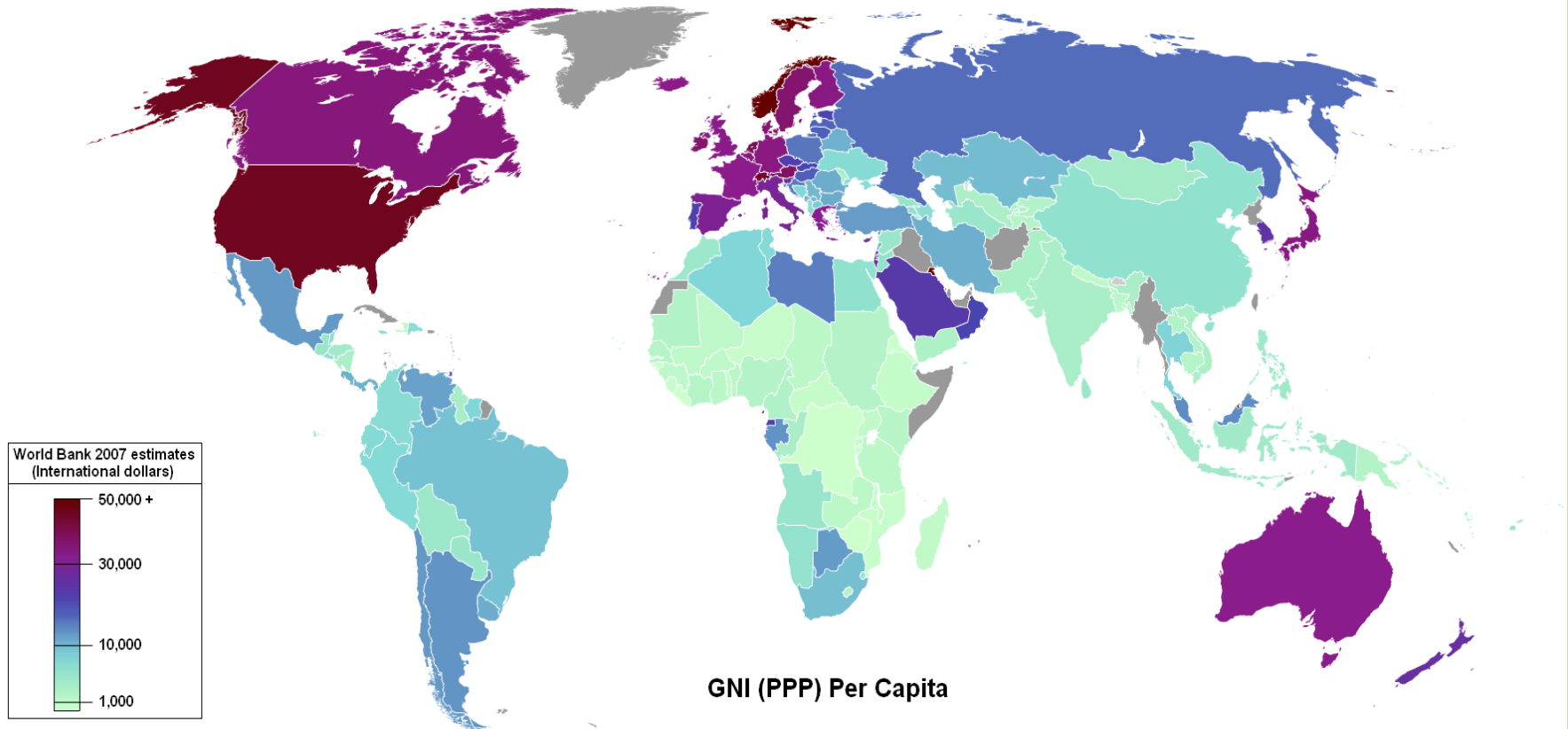
kontinent	broj stan. (mil.)	posto	BDP (mlrd. USD)	posto	BDP / st. (USD)	Svijet = 100
Afrika	817	13,3	1731	3,6	2120	27
Australija	30	0,5	621	1,3	20.700	266
Azija	3653	59,5	17.561	36,8	4810	62
Europa	788	12,9	13.059	27,4	16.580	213
Južna Amerika	349	5,7	2537	5,3	7270	94
Sjeverna Amerika	310	5,1	11.005	23,1	35.500	456
Srednja Amerika	183	3,0	1192	2,5	6515	84
Svijet	6130	100,0	47.706	100,0	7782	100
Ukupno	4,4	0,07	39	0,08	8859	114

BDP/st po kontinentima 2003.

BND (bruto nacionalni dohodak)

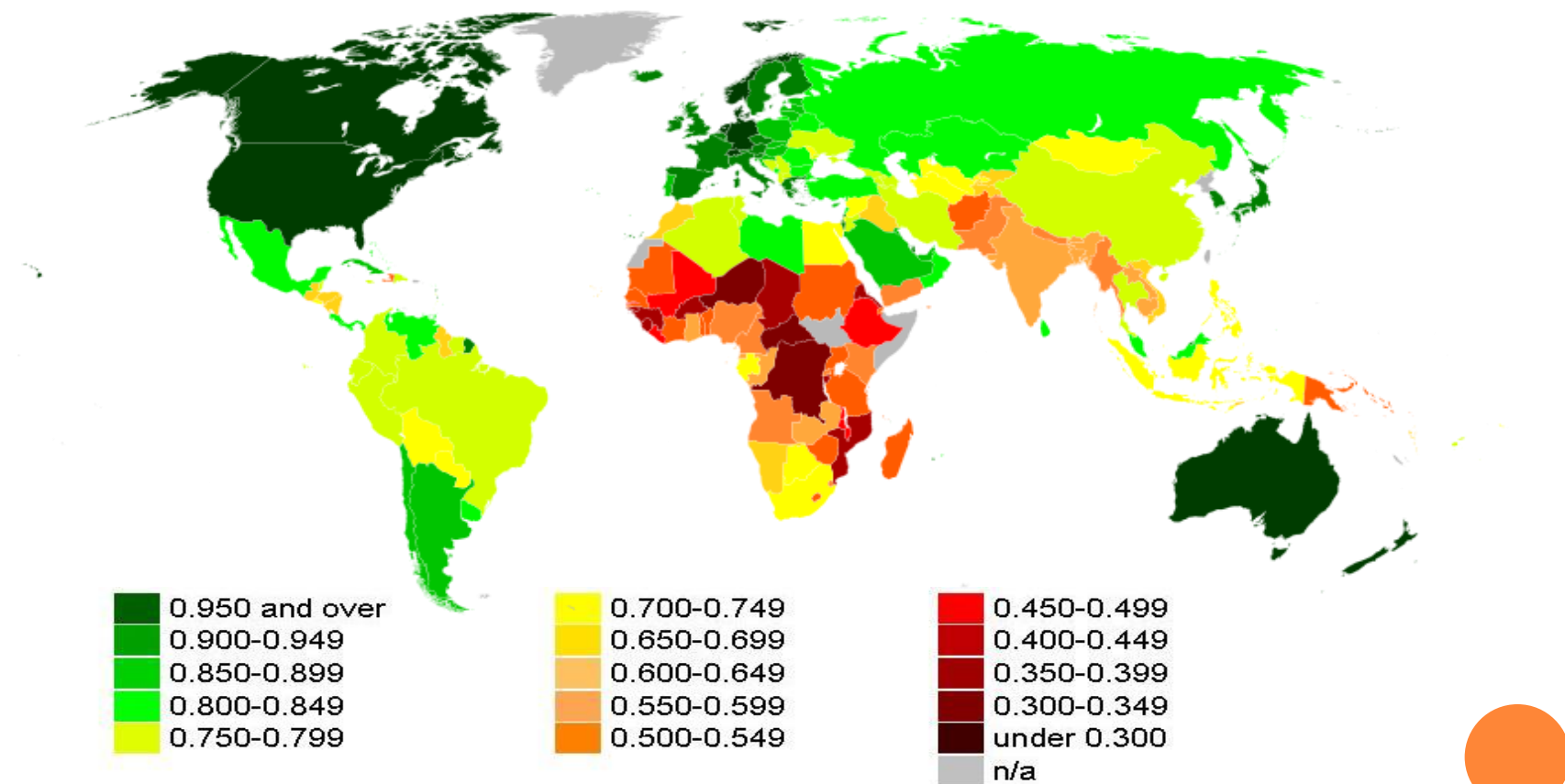
- pokazuje zaradu neke zemlje
- iskazuje se ukupno i po stanovniku u američkim dolarima preračunatim prema kupovnoj moći

BND po državama

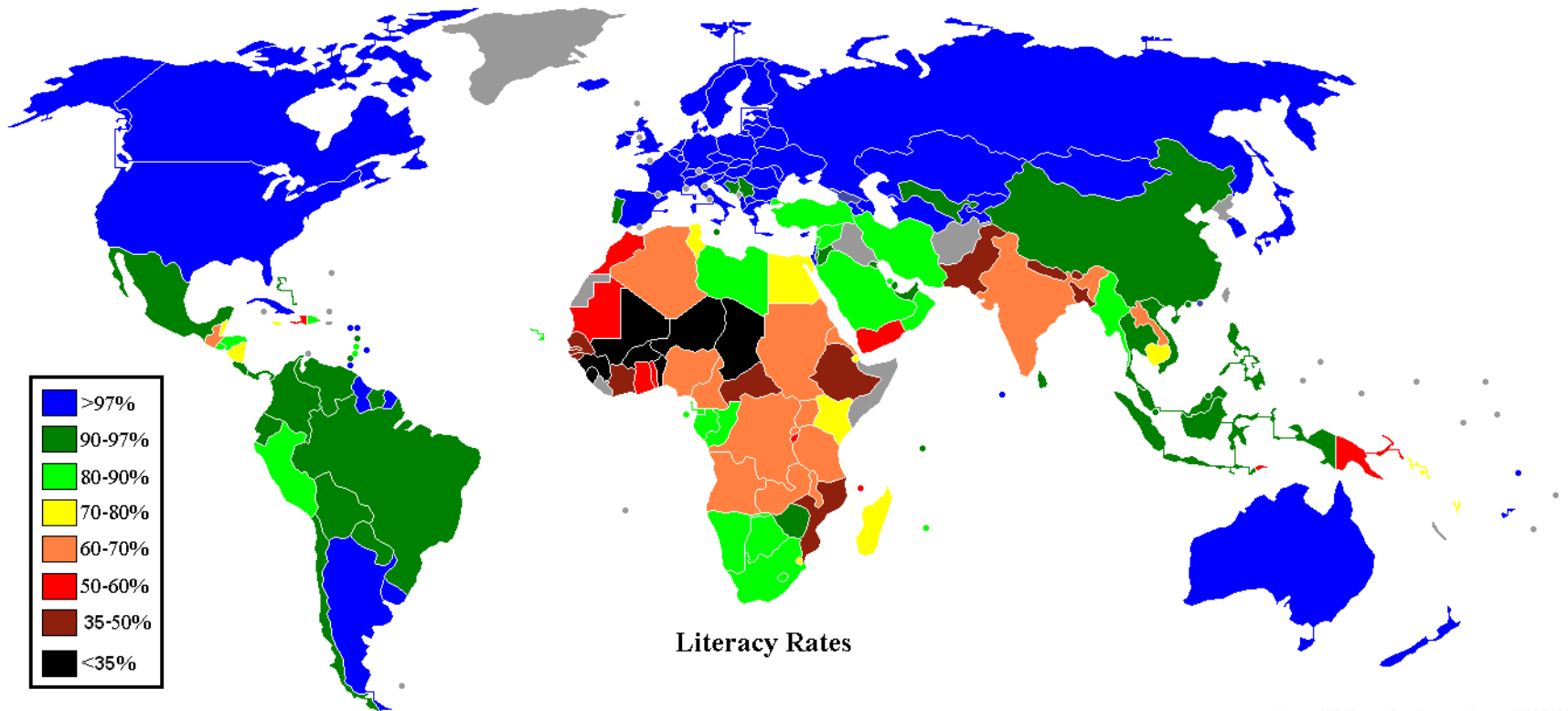
HDI (“HUMAN DEVELOPMENT INDEX” ILI INDEKS DRUŠTVENOG RAZVOJA)

- Dobija se analizom: BND, očekivanog trajanja života, stope pismenosti i obrazovne strukture stanovništva

Indeks društvenog razvoja u svetu 2013. godine

Nepismenost

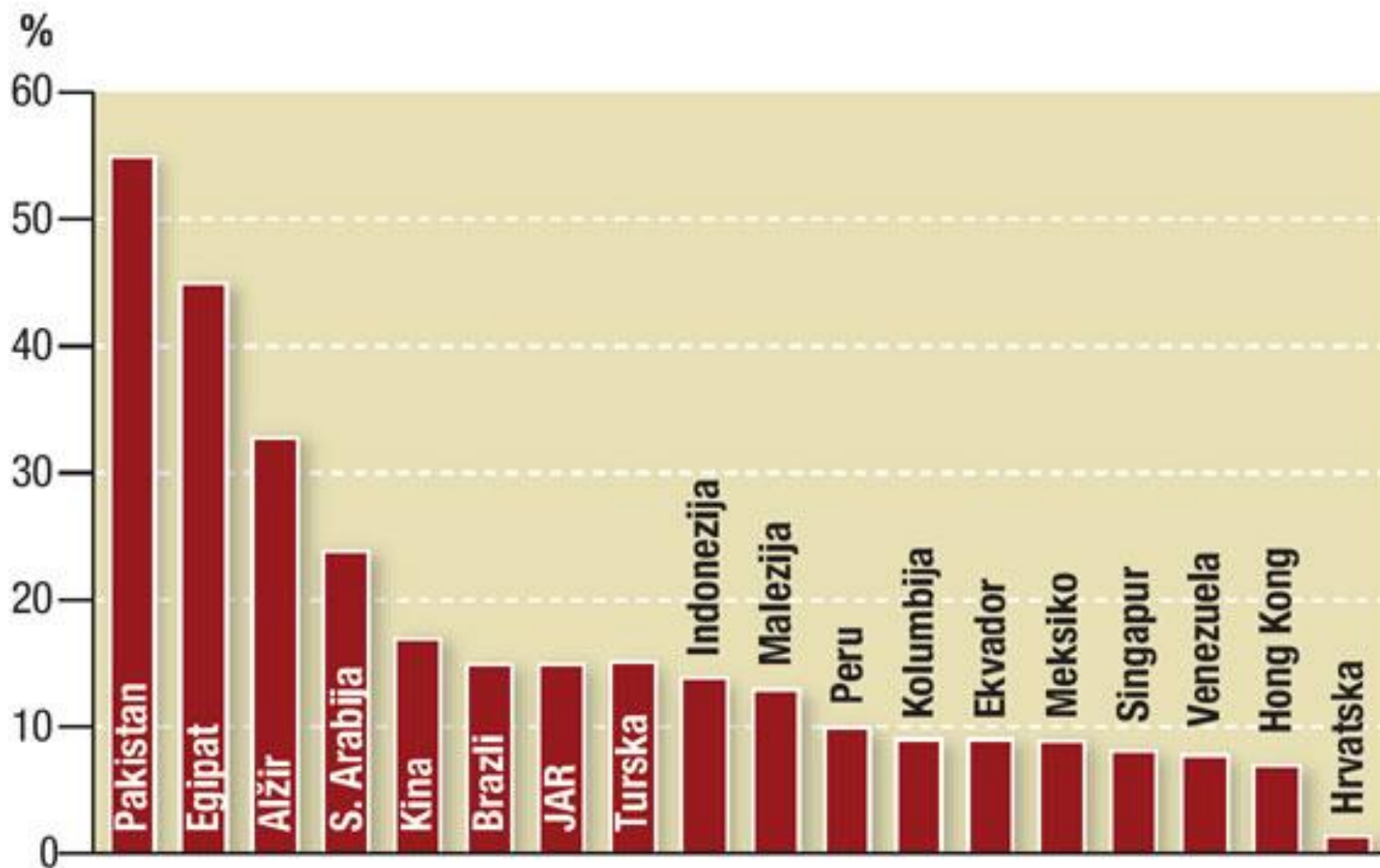

Source: UN Human Development Report 2007/2008

Stepen pismenosti u svetu 2008.

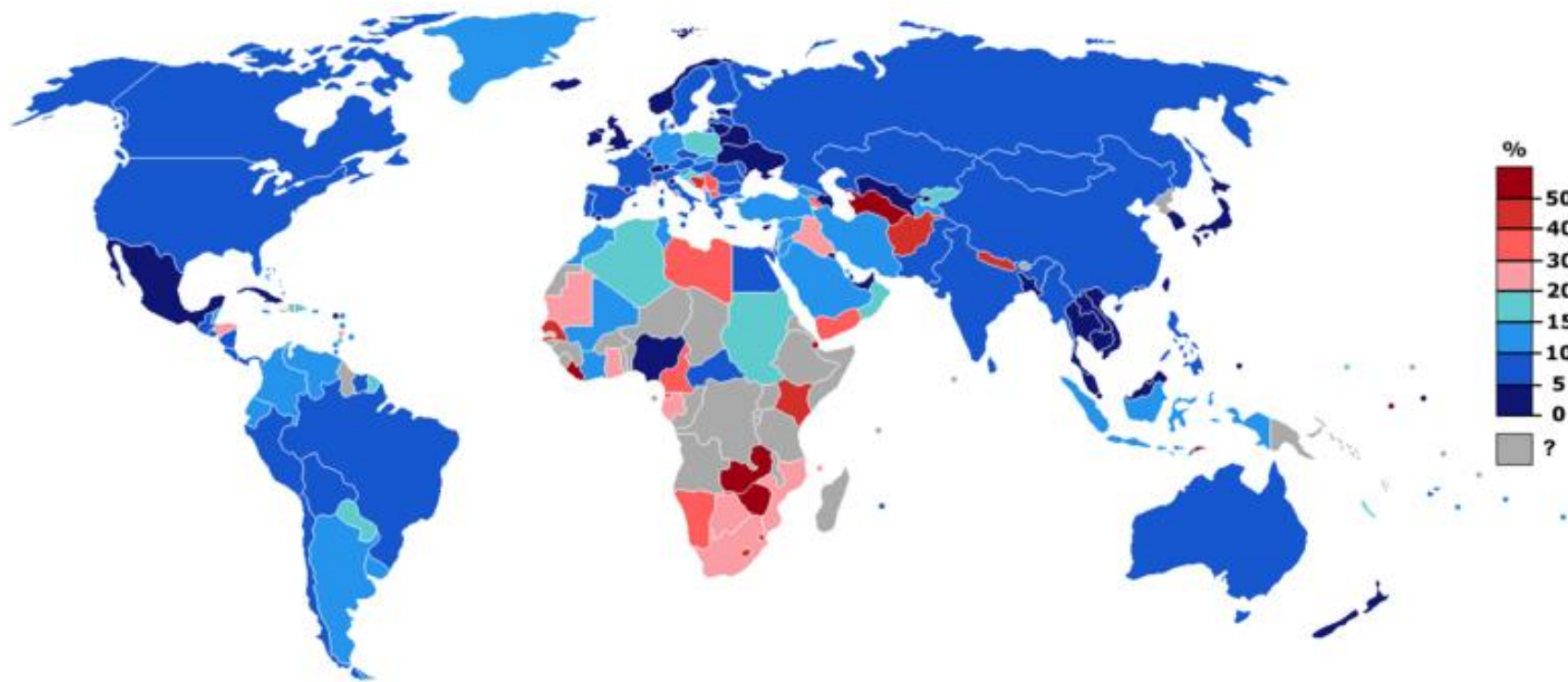

NEPISMENOST

Stepen nepismenosti pojedinih zemalja sveta 2003.

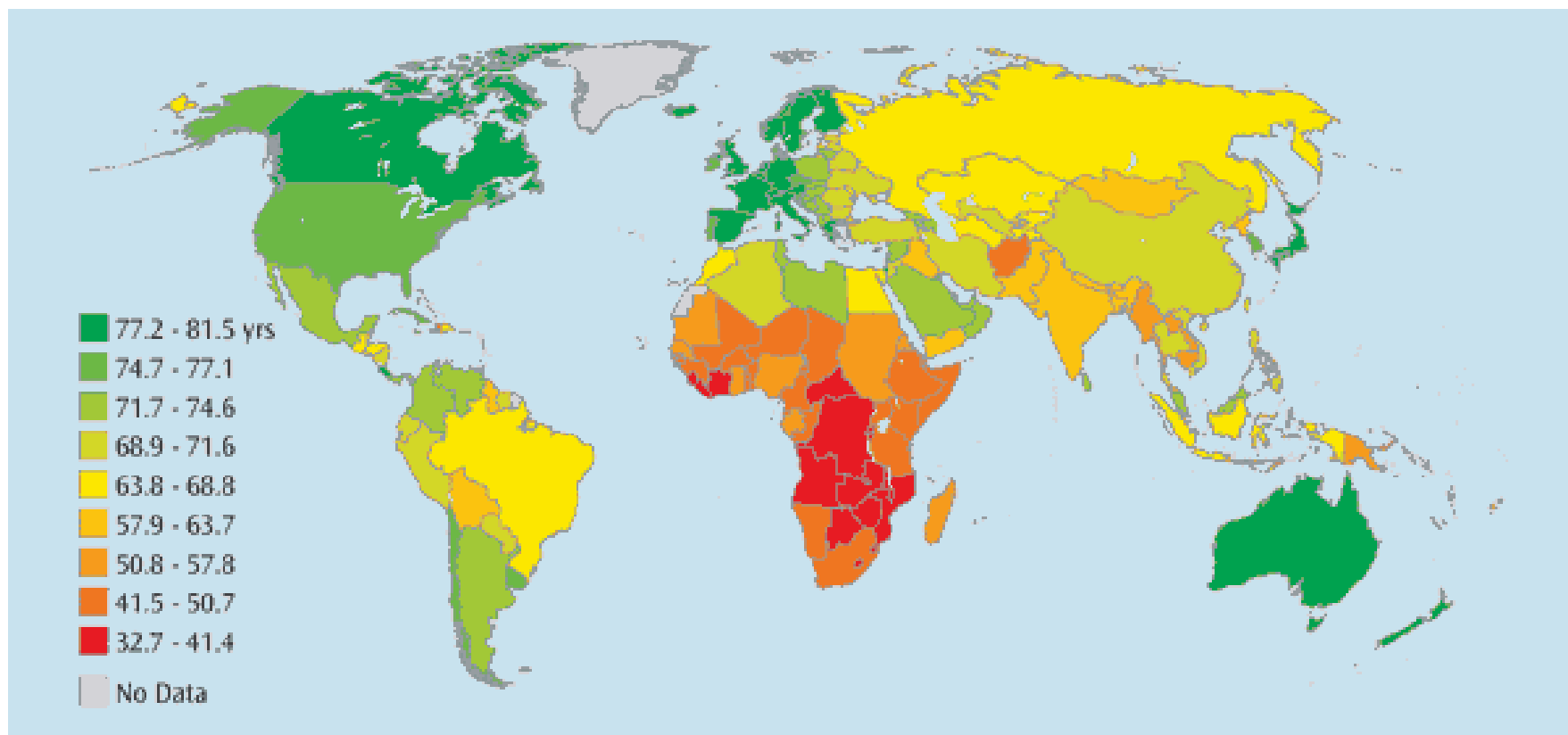
STOPA NEZAPOSLENOSTI

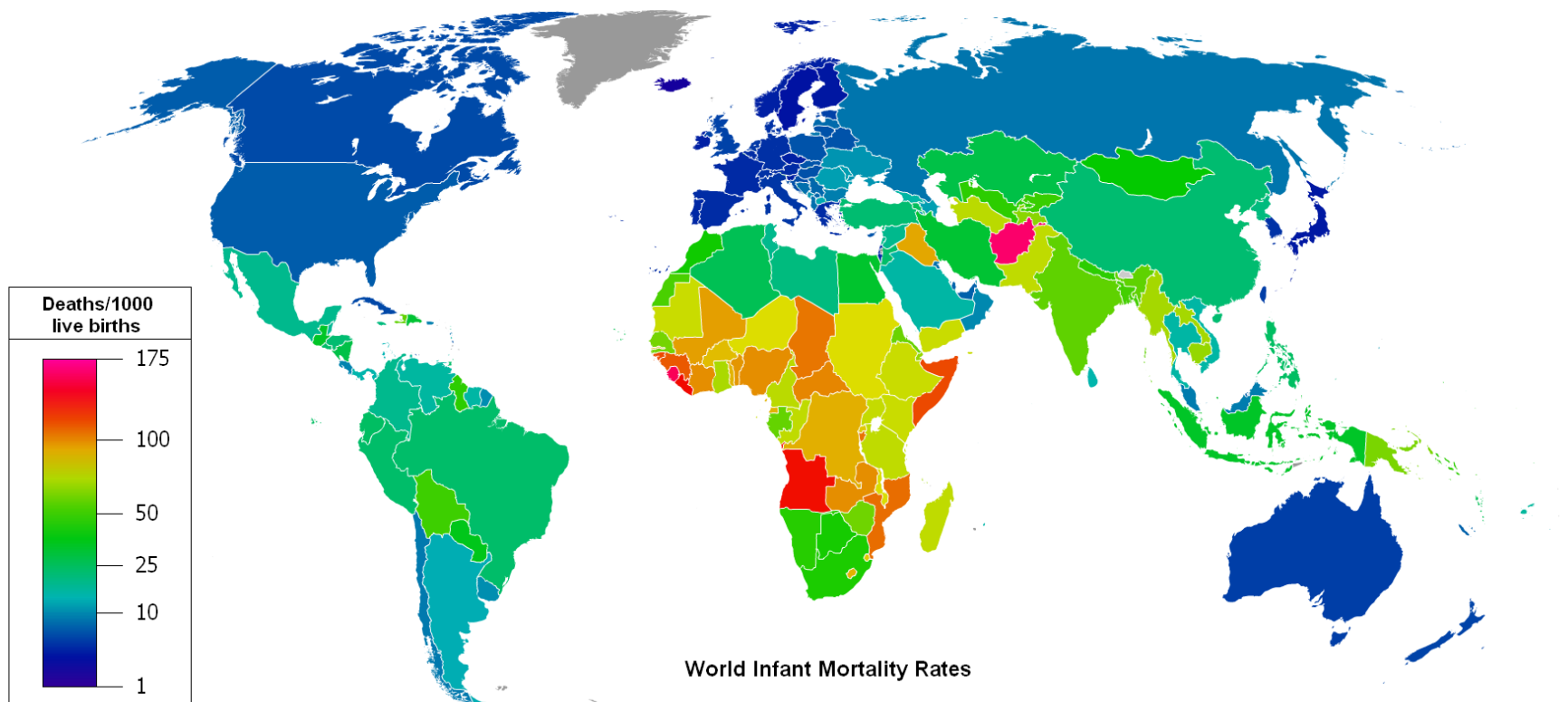
Stepen nezaposlenosti u svetu 2005.

Prosečno (očekivano) trajanje života zemalja sveta 2009.

STOPA INFANTILNOG MORTALITETA

Source: Population Reference Bureau 2009

Stope infantilnog mortaliteta u svetu 2009. godine

- Jedan od pokazatelji razvijenosti neke države je i način ishrane i potrošnja hrane po glavi stanovnika

SAD – razvijena zemlja

Pakistan – zemlja u razvoju

- Kvaliteta ishrane neke države takođe pokazuje njenu ekonomsku razvijenost

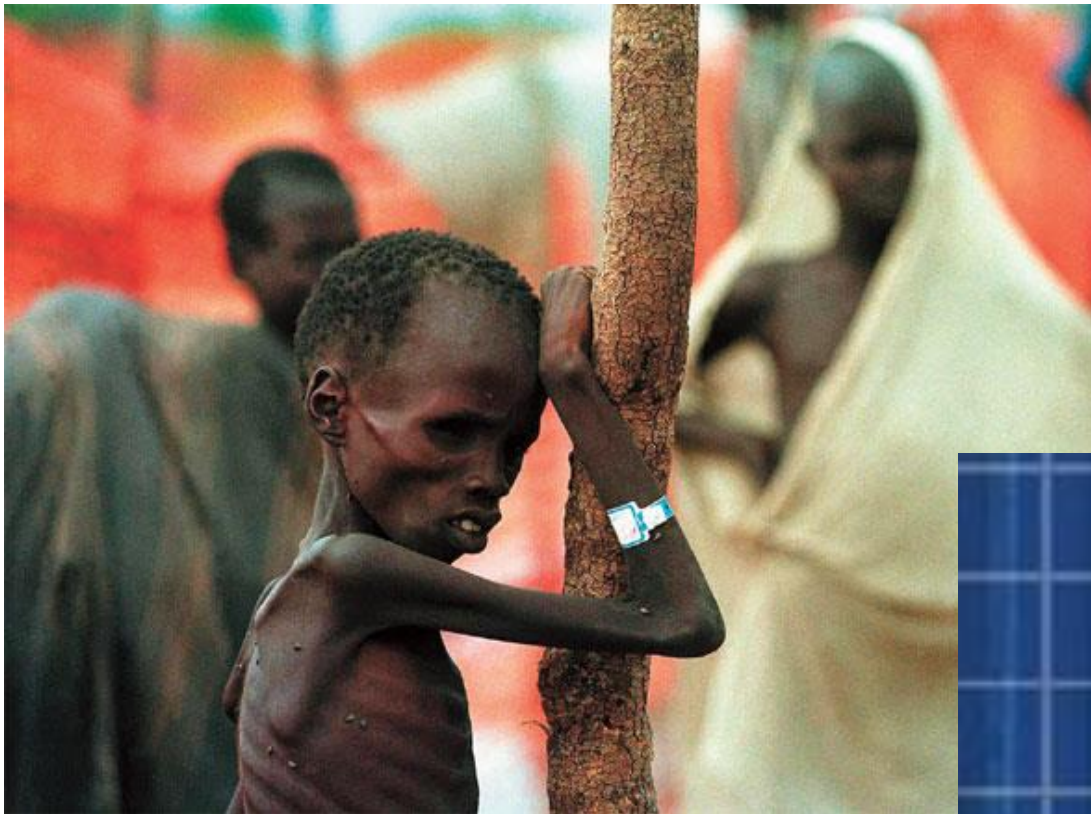

Australija

Mali

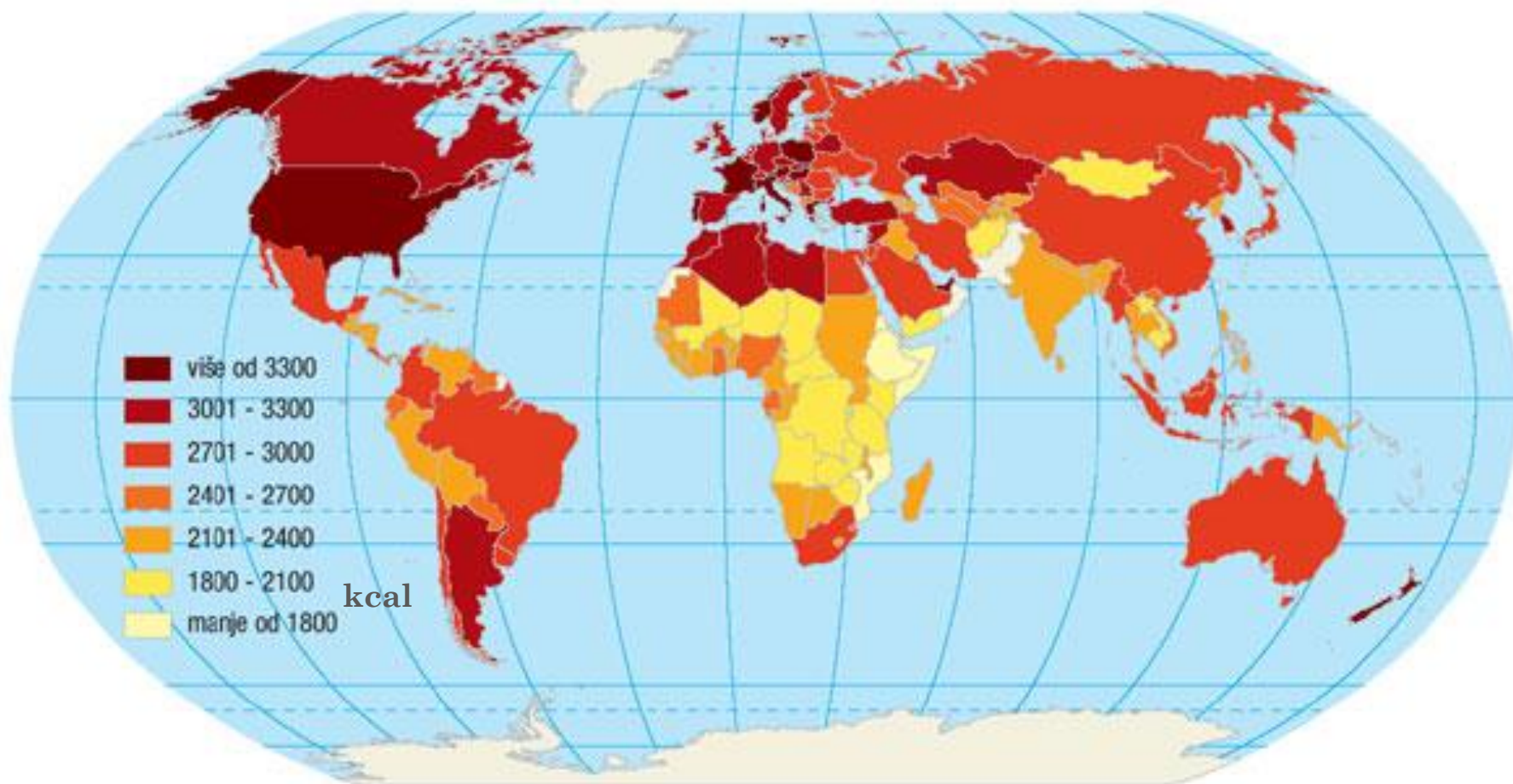
<2100 kcal/dnevno

Granica uhranjenosti je 2500 kcal/dnevno!

>3300 kcal/dnevno

Potrošnja hrane po stanovniku zemalja sveta (u kilokalorijama) 2003.

Izdvojene grupe zemalja:

- **Grupa G8** – najveće ekonomije sveta (SAD, Nemačka, Japan, V.Britanija, Francuska, Italija, Kanada i Rusija);
- **Grupa G20** – 20 zemalja u razvoju sa prostora L. Amerike, Azije i Afrike;
- **Grupa G33** – 33 zemlje u razvoju koje su se povezale radi rešavanja ekonomskih pitanja i trgovine;
- **Grupa E7** – 7 zemalja iz grupe “rastućih ekonomija” (Kina, Indija, Brazil, Meksiko, Rusija, Indonezija, Turska)
- **3G zemlje** – 11 zemalja koje trenutno pripadaju siromašnijim zemljama ali imaju velike potencijale i mogućnosti za investiranje (Bangladeš, Indija, Egipat, Indonezija, Mongolija, Filipini, Vijetnam...)
- **Grupa N11** – 11 zemalja čije će ekonomije najbrže rasti u XXI veku (Bangladeš, Egipat, Indonezija, Iran, Meksiko, Nigerija, Pakistan...)

KARAKTERISTIKE NEDOVOLJNO RAZVIJHENIH ZEMALJA

- Brz populacioni rast
- Nezaposlenost i nedovoljna zaposlenost
- Niska radna produktivnost
- Nedostatak kapitala i investicija
- Neadekvatna i nedovoljna tehnologija
- Nejednaka distribucija poljoprivrednih površina
- Skromni oblici trgovine (izvoze se sirovine a uvoze finalni proizvodi)
- Strani dug
- Polna, rasna, verska i nacionalna diskriminacija
- Korupcija

Karakteristike razvijenih zemalja

- Nizak natalitet
- Visok udeo starog stanovništva
- Nizak udeo mladog stanovništva
- Nizak mortalitet
- Nizak infantilni mortalitet
- Nizak prirodni priraštaj / prirodni pad
- Privredna struktura: III, II, I
- Pozitivan migracijski bilans
- Brži rast privrede od stanovništva

